

Cultura i Patrimoni
Fons i col·leccions

Col·lecció d'Instruments Científics
Facultat de Biologia

Memòria descriptiva

Data de la darrera actualització: 2022

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Descripció

La Col·lecció d'Instrumentes Científics de la UB està formada per més de cinc-cents aparells antics molt diversos, ubicats a les facultats de Biologia, Farmàcia i Ciències de l'Alimentació, Física, Medicina i Ciències de la Salut, Psicologia, i Biblioteconomia i Documentació, que testimonien l'evolució de la recerca i la docència durant els segles XVIII, XIX i XX.

La Col·lecció d'Instrumentes Científics de la Facultat de Biologia està formada majoritàriament per microscopis, atès que és una eina emprada en pràcticament tots els departaments, i per aparells de captació d'imatges.

La història de la microscòpia queda molt ben reflectida en aquesta col·lecció gràcies a una àmplia representació de microscopis: des dels datats cap al 1800, monoculars i binoculars amb sistema fotogràfic incorporat o no, fins als electrònics. Cal destacar que a la Facultat de Biologia hi ha exposat el primer microscopi electrònic de transmissió que va comprar la Universitat, un Philips 200, que inicialment (1965-1966) va estar instal·lat i funcionant al Servei de Microscòpia Electrònica, a l'Edifici Històric.

Així mateix, hi ha una bona representació d'aparells de captació d'imatges (càmeres fotogràfiques, de filmació, lupes, etc.) i aparells de projecció de diverses èpoques. També algunes centrifugues i balances, entre d'altres.

Per acabar, a la Facultat hi ha una àmplia vitrina denominada *Ciència i Filatèlia* en què s'exposen segells de diversos països dedicats a científics, a fauna i flora i a esdeveniments científics diversos.

Origen

La Col·lecció d'Instrumentes Científics de la Facultat de Biologia s'ha anat formant al llarg dels anys. Els instruments tenen procedències diverses:

- N'hi ha de la Càtedra d'Histologia de l'antic Departament de Morfologia Microscòpica (actual Secció de Biologia Cel·lular del Departament de Biologia Cel·lular, Fisiologia i Immunologia).
- L'Institut Biològic de Sarrià va donar el seu material en clausurar, el 1985.
- Alguns instruments són material esdevingut obsolet dels departaments de Genètica, Zoologia, Bioquímica, Medicina i del Servei de Microscòpia Electrònica de la UB.
- Alguns microscopis són donacions d'exalumnes: les peces pertanyien a familiars seus que eren metges de professió.
- S'han comprat ulleres, balances antigues i alguns flascons de ceràmica a antiquaris.
- El Dr. Ribas Mujal, de la Facultat de Medicina, va donar micròtoms i un processador automàtic de parafina.
- La família del professor Ramon Margalef ha cedit el microscopi que el professor va fer el 1940, quan era estudiant.

Inventari

L'inventari està complet, però falten una informatització i un treball de documentació més exhaustius.

Usos de la col·lecció

1. Docència: algunes peces s'utilitzen amb finalitats docents en diverses titulacions, facultats i departaments.
2. Recerca: algunes peces s'utilitzen en activitats de recerca de departaments i instituts.
3. Divulgació:
 - Una selecció de la col·lecció s'exposa de manera permanent en diverses dependències de la Facultat de Biologia (per exemple, al vestíbul i l'àgora de l'edifici Prevosti i al primer pis de l'edifici Margalef).
 - Algunes peces s'han cedit a museus per a exposicions temporals:
 - Museu de Zoologia (Castell dels Tres Dragons): exposició «Tresors de la Natura» (2000-2001), dirigida pel Dr. David Jou
 - CosmoCaixa (Barcelona i Madrid), a petició del Dr. Jorge Wagensberg (exposicions temporals i permanent)
 - Museu Blau (2010)
 - Jardí Botànic (2012), a petició del Dr. Pere Montserrat
 - Algunes peces s'han exhibit en exposicions temporals organitzades per la Universitat de Barcelona:
 - Exposició «Santiago Ramón y Cajal a la Universitat de Barcelona: la gestació d'un premi Nobel». Facultat de Medicina, 2012 [Enllaç](#)
 - Exposició «Santiago Ramón y Cajal a la Universitat de Barcelona». Replà superior del Rectorat, Edifici Històric, 2014 [Enllaç](#)
 - Exposició «Tresors del coneixement, *Arbor Scientiae*». Museu d'Història de Catalunya, 2016 [Enllaç1](#) [Enllaç2](#)

Ubicació i dades de contacte

Ubicació: Facultat de Biologia (av. Diagonal, 643, 08028 Barcelona)

Responsable de la col·lecció: Ferran Burgaya, 934 033 710, fburgaya@ub.edu